

ברין בתי כנסיות בלי מחיצות לעזרת נשים

מאת הרב מנחם מנדל חיים לאנדא, זצ"ל

[נדפס ב"הפרדס" שנה כ"ה, חוברת י']

יום ו' עש"ק אדר"ח תרפ"ה, ברוקלין. כבוד אהובי תלמידי הרב וכו'
ר' רפאל אביגדור לאנדא שליט"א, רב במנשעסטער, נ. ה.

כתבך הגיעני. ואשר כתבת בדבר המתפרצים לבטל העזרת נשים בביהכ"נ
ומתפללים בתערובות אנשים ונשים יחד ועוד קוראים לעצמם אורטודוקסים
ואומרים כי אין מבטלים דין השו"ע כי בשו"ע לא נזכר כלל שיעשו עזרת נשים
מיוחדת להן.

דע, כי אלה הם תרבות אנשים חטאים הרוצים לפרוץ גדרן של אבותינו
להידמות לנכרים ולעקור גדרי הצניעות אשר הצטיינו בהן אבותינו מעולם.
והנה הדבר מפורש במשנה במס' מדות פ"ב מ"ה לענין העזרת נשים בביהמ"ק.
וחלקה היתה בראשונה והקיפיה כצוצטרה שהנשים רואות מלמעלה והאנשים
מלמטה כדי שלא יהיו מעורבין. ומפורש בסוכה נ"א ב' מה תיקון גדול אר"א
כאותה ששנינו בראשונה היו נשים מבפנים ואנשים מבחוץ והיו באין לידי
קלות ראש, התקינו שיהו נשים יושבות מבחוץ והאנשים מבפנים, ועדיין היו
באין לידי קלות ראש, התקינו שיהו נשים יושבות מלמעלה והאנשים מלמטה,
ופרכינן והיכי עביד הכי וכו', אמר רב קרא אשכחו ודריש וכו', ומה לעת"ל
שעסוקין בהספד ואין יצה"ר שולט בהן אמרה תורה אנשים לבד ונשים לבד
עכשיו שעסוקין בשמחה ויצה"ר שולט בהן על אחת כמה וכמה ע"ש.

ומה שלא נזכר בשו"ע שיעשו עזרת נשים בפ"ע בביהכ"נ, לפי שהשו"ע
כותב רק דברים שחייבים לעשותם, אבל עזרת נשים אין חיוב כלל לעשותה

1) הרב ר' מנחם מנדל חיים לאנדא, אבד"ק זאבירצה היה אישיות מצויינת ומרכזית ברחבי
פולין וגם מחוצה לה. גאון בכל שטחי התורה, בעל מוח ובעל מרץ, סופר מהיר ומבקר נפלא.
שימש ברבנות בעיירות שונות ונתעלה לאישיות צבורית נפלאה. מוצאים אנו בזה לנכון למסור
מכתבו שכתב לש"ב הרב ר' רפאל לנדוי, השוהה כעת בבוסטון, שבו נדונה שאלת המחיצות
בבתי כנסיות. האיטור על בתי כנסיות בלי מחיצות נתחדש שוב ע"י אגודת הרבנים בארצות
הברית וקנדה (הפרדס).

בביהכ"נ, כי הנשים פטורות מתפלה בצבור. אלא שנהגו בזה בכל המקומות מאליהן לעשות עזרה לנשים הבאות להתפלל אע"פ שלא נתחייבו כמו שהחמירו על עצמן בתק"ש ובלולב. ועושיין העזרה לנשים כדרך שעשו בביהמ"ק, הנשים למעלה והאנשים למטה כדי שלא יהו מעורבין. והרי הדבר חמור כ"כ עד שהתירו לעשות גזוזטראות בעזרה אף שאסור להוסיף על הבנין שעשו הנביאים בוני המקדש, מ"מ מאחר שהתחילו לבוא שמה גם הנשים בשביל שמחת בה"ש התירו להוסיף על הבנין כדי שלא יהא תערובות אנשים ונשים כדאיתא בגמ' סוכה שם. ובאמת נראה לי כי עזרת הנשים בבית המקדש לא היתה מעיקרא מיוחדת לנשים כלל רק שקראו להעזרה החיצונה בשם עזרת נשים לפי ששם הותר לבוא לנשים ומכותל העזרת אנשים ולבפנים לא הלכו הנשים או משום איסורא וכשיטת רש"י בקידושין ג"ב ב' בד"ה וכי אשה בעזרה מגין או כדעת התוס' שם שלא היו רגילות לבוא להתקדש שם ע"ש. והיו קוראים להעזרה החיצונה שדרכן של הנשים ליכנס בה אם היו באות שמה באקראי בשם עזרת נשים, אבל לא היתה בזה קביעות עבור הנשים. כי לא היה דרכן לבוא בקביעות כלל לעזרה ולא היה בה קדושת עזרה מה"ת. ומאי דאי' במשנה פ"א דכלים עזרת נשים מקודשת ממנו הוא רק מעלה מדרבנן כדאיתא ביבמות ז' ב' וע"ש בתוס' ד"ה שחדשו וכו'. ומעיקרא לא היו צריכין לעשות שום תיקון שלא היו הנשים באות לשם אלא באקראי בעלמא ורק בדורות האחרונים שהתחילו הנשים לנהוג טלטול בעצמן ולבוא ג"כ לעזרת נשים בקביעות יותר, ומכ"ש לאחר שהנהיגו שמחת בית השואבה לעשותה בפירסום גדול כדי להוציא מלבן של צדוקין שכפרו בניסוך המים והיו באות הרבה נשים לראות בשמחה של מצוה וראו שאף שאיבן מעורבין ממש אלא הנשים יושבות מבפנים והאנשים מבחוץ מ"מ באין לידי קלות ראש התקינו שיהיו הנשים מבחוץ כו' וראו שמ"מ עדיין באין לידי קלות ראש התקינו לעשות גזוזטראות שיהיו הנשים מלמעלה וכו'. והנה הגזוזטראות עשו בעזרת נשים עצמה וישבו בה האנשים מלמטה. ולא היתה מיוחדת כלל לנשים דוקא. וכן כל הכניסה לעזרת אנשים הי' דרך עזרת נשים כי לא הי' דרך אחרת ליכנס לעזרה. וא"כ לא היתה מיוחדת כלל לנשים לחוד ורק שקראהו כך לפי שהנשים כשבאו לעזרה לא הלכו רק עד סוף אותה העזרה. וכן בביהכ"נ אין חיוב כלל לעשות עזרה לנשים אלא מתוך שנהגו עוד מדורות שלפנינו לבוא להתפלל בביהכ"נ הנהיגו לעשות עזרה לנשים מלמעלה או אפילו מן הצד ע"י הפסק מחיצה שלימה. והנכון להשתדל בדברים רכים להעבירם מדעתם המוטעת ולהראות להם שדבר זה הוא נגד תקנת חכ"ל עוד מזמן המקדש, ושלום על ישראל.

הגני ידיך דו"ש ומברכך בחודש טוב ומבורך.